

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETESI ÁR:
Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
Félévre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
BITTERMANN SÁNDOR.

Kiadótulajdonos:
BITTERMANN NÁNDOR.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ES PÉNTEKEN.

Kivándorlás a Bácskából.*)

— Néptanító mint kivándorlási ügynök. —

Horváth Endre tanárjelöltet, aki Németországban, Halleban folytatja tanulmányait, fölkereste a minap két honfitársa. Bácskából valók és magyarok. Ez a két jóképű bácskai elmondta, hogy otthon egy ur járt a falujokban és fényes ígéretekkel kicsalta őket az idegenbe dolgozni s csak most látják, mily keservesen csalódtak. Az ügynök, aki velük egy német szövegű szerződést íratott alá, rútol becsapta őket. Elmondták azt is, hogy nemesak a maguk, de számos földiek nevében is fordulnak hozzá, hogy mint magyar ember, segítsen bajukon. A munkaadók még a hamis szerződés pontjait sem tartják be, sőt hamis mértékkel mérik konvenciójukat.

E sorok írója, aki csak nemrégiben a délmagyarországi kivándorlás okát is tanulmánytárgyává tette és főleg szociális és nemzetgazdasági szempontból kíván a kérdéshez hozzászólni, mert megdöbbenőnek találja, hogy éppen arról a földről, amely az Alföld

* Ezen érdekes cikket a „Kivándorlási Értesítő” 12. számából vettük át

kánaánjaként ismeretes, ahol a föld zsirt izzad magából, tömegesen vándorolnak ki az emberek külföldre, elanynyira, hogy a nagyobb gazdák a felső vidékekről kénytelenek vonatszámra munkást hozatni az aratáshoz.

Aki ismeri a Bácskát, jól tudja, hogy ott éhínségről szó sem lehet. Mig a tavalyi szárazság egyes vidékeket óriási csapással sújtott, addig a Bácskában a termelés csak jelentéktelen eltérést mutatott. Ismerek olyan nagygazdát, aki dicsekedve mutatta meg kukoricáját, tehát ép azt a növényfajt, amely legkevésbé nélkülözheti a vizet, hogy soha olyan bő termése még nem volt, noha az ő vidékén nem adnak egy hold földért ezer forintokat.

A földnek javát nagyobbrészt a XVII. és XVIII. században letelepített németység bírja és hiába jön vevő, bármilyen pénz árán sem szereshet itt meg egyetlen négyszöglet sem. Elsőrendű földje van a bunyevácoknak és a magyaroknak is. E tekintetben egyedül a sokácoknak lehet jogos észrevételük, amennyiben ők a Duna vizenyős és zombékos területeit bírják.

És mégis csodálatos, hogy a jó módu lakosság távozik a megyéből. Noha az oka ennek igen egyszerű. A letelepült németység különösen igen vagyonos és ezt tagadhatatlanul igénytelenségének és példás vasszorgalmának köszönheti. A szerb faj fényűzését, a magyarság hangos, de drága jókedvet hajszoló hajlamát hiába keressük közöttük. A német, vagy népiesen szólva, a sváb zsupori és határt nem ismerően kapzsi.

Ha csak néhány forintnyi hasznot remél, árendába adja ki a birtokát s ő maga kimegy Németországba napszámba. Ha azt látja, hogy neki nagyobb napszámot kínálnak, mint amennyit ő fizet a saját munkásainak, habozás nélkül aláírja az ügynök által elébe tett szerződést. A svábnak ezt a gazdaságilag kétségbevonhatlanul értékes felfogását jóval előttünk önfaja, a a württembergi és a bajor sváb ismerte fel. E kategóriába tartoznak a szászok is.

Tudvalevő, hogy a németység a két-gyerekes módszert törvénynek tekintti. Ám ez a törvény a Hohenzollernnek birodalmában nagymérvű nemzet-

A „BÁCSKA” TÁRCÁJA.

Ébredés.

Megcsalt a szívem dobogása,
Midőn először láttalak.
Lehet, szemed sugára vett meg,
Lehet, pirosló ajakad . . .
— De én másnak gondoltalak!
Azt hittem, az vagy, akit én itt
Lelkemben már rég hordozok;
Kit — rám mosolygó kék szemével —
Szívem százszor megálmodott,
S meglelni tán sohasem fogok!
Az volt, övé, minden vonásod,
Szemed sugara is az, az.
Mégis — oh, hogy most ébrednek csak!
Kel ajkamon késő panasz:
Hogy mégse, mégse te vagy az!
Mit tudom én, hogy mi hiányzik,
Tán egy sugár a sziveden;
Egy semmiség, mit meg se lát más,

De mit nem pótol én nekem:
A menyország gyönyöre sem!

. . . Megcsalt a szívem dobogása,
Midőn először láttalak.
Lehet, szemed sugára vett meg,
Lehet, pirosló ajakad . . .
— De én másnak gondoltalak!

Szabolcska Mihály.

Jó az Isten.

Erdély gyönyörű bérci közt, magas,
méltóságos havasoktól körülvevett virágos völgy-
katlan közepén, gondosan ápolt kerttel kör-
rülvevett szalmafedeles kunyhó állt.

Hosszu nyári sétáink alkalmával gyakran
vitt arra utunk.

Sohasem felejttem el azt a mély be-
nyomást, melyet reám e hely látása először
gyakorolt! Igazán elmondhattam:

„Mint a szív az első szerelemnek titkát,
Rejti e kis kunyhót erdők koszorúja,
Meg nem árt erőtlén szalmafedelének,
Ha dühét a szélvész e vidékre fújja!”

A kunyhó lakóját nem ismertem, esu-
pán a távolabb eső oláh falvak „fátától”
hallottam beszélni, hogy egy Kún nevű öreg,
mogorva vadász lakik benne, ki alig áll szóba
valakivel. Kíváncsi voltam a különös öregre,
de hosszú ideig nem találkoztam vele.

Egy alkalommal gyopárt szedni rán-
dultunk ki a havasok aljába s én a kunyhó
fölötti sziklához érve, nem mentem tovább.
Ott akartam pihenni s megvárni enyéim vissza-
jöttét.

Egyedül maradván, lejjebb huzódtam s
egy mohos kőszirtaljból felbugyogó forráshoz
dőlve, a rigók pajzán fütyülése mellett hall-
gattam azt az édes, búbajos zsongást, amit
a költők lombsuttogásnak neveznek.

Merengésemből száraz köhécselés riasz-
tott fel. Körülnéztem s legnagyobb meglepe-
tésemre s öröömre a kunyhó lakóját, az
öreg Kún apót láttam. Viskója előtt, terebé-
lyes almafája alatt ült.

Azonnal a kunyhó felé tartottam s pár
pillanat múlva az öreg vadász mellett állot-
tam. Adjon Isten jó napot Kún apó! — kö-
szöntöttem őt s egy foghegyről odavetett
„Adjon Istent” nyertem viszonzásul. Nem

gazdasági visszafejlődést mutatott. De nincs nehezebb, mint egy megkövesedett szokást megváltoztatni és más irányba terelni. A bajon azonban sürgősen segíteni kell, azt belátták a német politika bölcs intézői. Kiadták tehát a jelszót, hogy a Magyarországra kivándoroltakat bármi áron vissza kell édesgetni az anyaországba.

E ránk magyarokra roppant veszedelmes taktikának készséges eszközüül ajánlkozott a német Iskolaegylet és a Mezőgazdasági Kamara (Landwirtschaftskammer). Veszedelmes volt már kezdetben ez a vállalkozás azért is, mert országunkból talán a legértékesebb munkaerőben mutatkozott fogyatkozás, továbbá, mert a bácskai németség a magyarosodás terén is szembeszökő módon halad. Van már a megyében egy-két község, ahonnan teljesen kiveszett a német szó, sőt a bevándorlottak külső szokásaikban is teljesen elmagyarosodtak.

Az apatini és a kernyajai (Kerény) képviselőválasztó kerület mindegyike ellenzéki férfit küldött a parlamentbe. A bácskai svábok gyermekei ma már magyarul tanulnak az iskolában, de a szülők, hogy gyermekeik e tekintetben való haladását biztosítsák, magyar községekbe cserébe adják az apró népet.

Ismétlem tehát, hogy a nagynémet, az ugynevezett „allddeutsch“ mozgalom kiszámíthatatlan nemzetpolitikai károkkal fenyeget még most is. A legszomorubb a dologban az a körülmény, hogy ez az idegen akció itt helyben a megyében kapott és kap ügynököket. Még most is akad lelketlen és hazafiatlan pap és tanító, aki ezen undorító szerepre vállalkozik.

Ilyen például Joeckel Henrik szeg-

hegyi tanító, kit a bácsai ág. hitv. ev. egyházmegyei törvényszék elrettentő szigorral sujtotta azért, mert a németországi egyesületek megbízásából a lakosságot kivándorlásra csábította.

Joeckel Henrik beismerte, hogy Bács-Bodrog vármegye területén Németországba szállítandó munkásokat szerződtetett és liferált is.

Beismerte, hogy ezen „hazafias“ (!) ténykedéseért minden munkás után egy forintot szedett s a külföldi egyesületektől fejenként öt márkánál valamivel kevesebb összeget kapott.

Beismeri, hogy a gondjaira bizott iskolás gyermekeket öt-hat napra több izben faképnél hagyta s magát egy nagyobb tanulóval helyettesítette.

Végül beismeri és egyben azon szenzációs leleplezéssel áll elő, hogy mindazt, amit tett, a magyar kormány tudtával és beleegyezésével tette!

Azzal menti magát, hogy tiszta hazafias érzés sugallta minden lépésében, mert Bácskában a nép elszegényedett s a télire valót sem tudja munka idején magának megkeresni. Számokkal hozakodik elő, hogy ő ezen kivándorlási manipulációjával 50,000 korona forgalmat csinált a magyar államvasutaknak. A kiszállított munkások pedig 864,000 koronát kitevő összeget takarítottak meg.

Felajdul, hogy ezen nemzetgazdasági missziójáért politikai és egyházi hatósága kicsi hiba, hogy le nem csukatta.

Amiről fentebb szoltam, egyedül a szeghegyi tanító sikere. Ő maga sem tagadja, hogy társai is voltak, akik talán e tekintetben felülmulták őt. Ami Joeckel Henrik hazafiságát illeti, rögtön tisztába jövünk, ha egy kis számítást teszünk. Saját bevallása szerint az általa

vonatra ültetett munkások 50,000 korona forgalmat eredményeztek a magyar államvasutaknak. Tudjuk, hogy a központból a határig 8 korona a viteldij. Vegyük ezt kétszer, mert a bácskaiaknak a központba jövetelük ugyanennyibe kerül. Már most ahányszor 16 megvan az 50,000-ban, annyi munkással fogott a magyar legjobb munkaerő.

A kapott számítás szerint a szeghegyi tanító épen 3125 bácskai svábot szállított Németországba. A jutalék tőlük á 1 frt, 3125 forint. Harmadfélezer ennyi az alldeschektől, ami 78125 frtot tesz ki. A tanító ur tehát összesen 109375 frtot keresett.

Ezt nevezi Joeckel Henrik hazafiságnak!

Azt mondja, hogy ezt a csekélységet jól megérdemelt buzgalmaért kapta. Az a 846,000 korona, amit ott künn az emberei kerestek, az utolsó fillérig haza került, sőt maguk a munkások is mind egy szálig hazajöttek. Ezt ugyan ellen nem őrizte senki, de az bizonyos, hogy alldeschekek elfelejtették az igaz magyar tanító hivatását gyakorolni köztük. A Hunyadiak, Rákócziak és Kossuth nevét valószínűleg kerülték előttük említeni, sőt talán a „Hazádnak rendületlenül“-t sem énekellették mindennap velük.

Az itt felsorolt tények után az elmékedést, Joeckelék hazafiságának elbirálását azon tényezőkre bízom, akiknek egyenes kötelességük mérlegelni az alldeschek mozgalom hatását.

A hamis sáfárok.

Városunkba hol jobb, hol meg rosszabb színészek szoktak vetődni. Bizony többször nem azért megyünk a színházba, mert művelődni vágyó

sokat törődtem vele. Elmerültem a gondosan ápolt virágoskert nézésébe s mint afféle vig, csacsogó gyerek, elragadtatásomnak hangos kiáltásokban adtam kifejezést.

Ugylátszik — gyöngye oldalán találva az öregot — felráztam kissé néma merengéséből, mert — tartózkodva bár — de barátságosabb arccal fordult felém, helylyel kínál meg, egyet-mást kérdezetett tőlem, mire én is megbátorodva, így szoltam hozzá:

— Mondja csak Kún apó, miért olyan szomorú mindig?

Az öreg megrázkódott, rám nézett s mintegy küzdeni látszott önmagával, vajjon felidézze-e azokat a már-már hegedni kezdő, fájó sebeket? Végre megszólalt: Oh édes kis leányom, nagy sora, igen fájdalmas története van annak! Ha nem sietsz, hozok egy esésze friss tejet s aztán elmondom neked.

Mialatt én mohó étvágygyal fogyasztottam az oszonnát, Kún apó megtöltötte pipáját, rágyújtott, végigsimította galambösz szakállát, haját s aztán halkán, töredeve mondta el mindazt, mit én akkor egy szomorú mesének tartottam:

— Körülbelül 55 éve, hogy mint fiatal ember jöttem ide, magammal hozva feleségemet s egy éves kis leányomat, Gicát.

Szerény, egyszerű, kevéssel beérő emberek voltunk. Hosszu erdei barangolásaim után boldog, meglegedett szívvel nem vágytam máshova, mint megpihenni kis otthonomban, hol esténként itt az almafa alatt ültünk mindhárman.

A kegyetlen sors irigyelte csendes boldogságunkat s nemsokára elragadta feleségemet, ki nélkül — ha nem lett volna csacsogó kis leányom, talán megőrültem volna. Gicám, kinek anyját is pótolnom kellett, adott erőt nehéz sorsom elviselésére. Kedves, gondtalan csacsogásával nem egyszer teljesen felvidított.

Már mint kis gyermek, oly szép volt, mint egy ártatlan angyal, de később... oh édes kis leányom, ha láttad volna! soha sem tudnád elfelejteni.

Kún apó pár percig hallgatott. Talán kínos emlékein merengett s aztán újra folytatta:

— Hosszu, bokáját verő haja sötét

volt, mint az éjszaka — és szemei? oh azok a szemek! Nincs erőm leírni, de nekem szebbek voltak, mint a parti nefelejts, szebbek, mint az ég legtisztább, ragyogó kéksége!

De minek is beszéljek! Szavam ugyanis gyöngye s csak annál jobban magam elé idézem a multat minden gyöttrő, felejthetetlen emlékével.

Gica amily gyönyörű gyermek volt, olyan hajadonná fejlődött.

Mikor úgy napszálltakor itt üldögéltünk együtt, el-elénekelte az én mélabus nótámat: „Cserebogár, sárga cserebogár...“ s én akkor, feledve minden bűt, vagy még mélyebben temetkezve bánatomba, csak azt éreztem, ha Gicát el kellene vesztenem, megörülnék, meghalnék!

Ez a boldogságom is rövid volt.

Vagy 25 év előtt vadászok jöttek e vidékre, kik között egy feltűnően szép szöke legény volt, aki — verje meg az Isten! — rávetette Gicára szemeit s az az ártatlan, a világ gonoszságairól mit sem tudó teremts elhitte mézes szavait, csábító, hazug tekintetét!

lelkünk élvezni akar az irodalom szépségein, de megsznájuk azt a sok éhes embert, ki Svengálit személyesíti a szinpadon. Itt-ott van csak telt ház. Igy aztán a vidéki szinidirektorok legtöbbje panasszal van tele. Pedig néha napján mi is panaszkodhatnánk, egész joggal. Fel is soroljuk panaszunkat, mikor azt olvassuk, hogy ezer színész maradt az idén is szerződés nélkül: kik kénytelenek a brettliire lépni és akik ott tányérozják össze a kenyeret.

A szerződés nélküli színészek táborát a tucat emberek kapaszkodása, még inkább a protekciós rendszer, a vizsgákon előforduló s itt-ott indokolatlanul hallatlan elnézés, növeli. Repedt fazék hangon énekel ott több hölgyike, csapni való kegyetlenséggel szaval ott sok jeles ficsur, akik Ujházi örökébe óhajtanak egykor lépni. A szülői elfogultság, a vörös hajban, a kised hangban már látja a jövő primadonnáját és mire a kisasszony végez, be kell érnie a szegény vidékkel, ahol a kullisszákat maga tologatja ide-oda a direktor.

Micsoda számításokkal látják a jövőjüket ezek a szegény teremtések. Fedák Sári sikereit és jövedelmét kicsinylik, krózsusi jövedelemmel párnázzák a jövő sorsot. És mire a vidékre lekerülnek, hogy lebecsülik a jó vidéket, mikor ez elfogulatlanul háttat mutat az ő tudatlanságuknak, amit jó akarattal sem lehet művészetnek minősíteni. Elmondhatjuk, hogy a halhatatlan emlékü írók művein egész vakmerőn keresztül gázol az a sok ripacs, aki a vidéki műértő közönséget színházba csalogatja. A dekorációk silánysága, a készületlenség, a fejletlenség száználmas vergődése inkább boszankodásra fogja

az embert, mint hogy kedvet kapjunk a színházba járásra.

Az se igaz, hogy minden jelesebb erőt mindjárt a budapesti Nemzeti és Vigszínházba kell cipelni. A centralizáló Budapest legalább szórakozásában ne fumigálja a vidéket s ha erős nemzeti kulturát akar, akkor gondoskodjanak odafenn, hogy a színészi pályát ne özönöljék el azok a tehetségtelen várom anyósok, kik Ujházi, Blaha Lujza, Márkus Emma sikereiről álmodnak: fényesebbet, maradandóbbat, de akiket nem a tehetség visz a színészi pályára, hanem egyes tanárok beheccelő tanácsa, a mák elfogulatlansága, a deszkák világának szédítő sikerei.

Nagy baj, hogy a mi szinművészeti akadémiánk a szegény ifjaknak nem nyújt módot ahhoz, hogy tanulmányaikban őket anyagilag is segítsék: amint azt a tanítóképezdek teszik. A színészi kiképzést is csak a lipótvárosi gazdag emberek képesek biztosítani s tudják jól, hogy bizony innen kerül ki a legtöbb „művészi nagyzó”, kiknek papái erőnek erejével híres kisasszonyt, híres embereket akarnak gyermekükből faragni.

Igy történik meg, hogy ma ezer ember nem tud szerződéshez jutni. Ezer ember. Nagy szó ez olyan országban, ahol alig él pár millió lélek, ahol minden dolgozni való emberre szükség van. Hovatovább egy néposztályt fog képezni a szerződés nélküli színészek táborát, kiket elvégre nem szabad a vidék nyakára küldeni: hogy itt zengeráj stíluson tartott előadásokkal bolondítsák a publikumot, mely az irodalom pártolására nem hogy nem alkalmas eszköz, de amely körülmény egyenesen eltéríti a józan közönséget úgy az irodalom, mint a színháztól.

A férges gyümölcsöt mi sem esszük meg, se a zöldet. Nem jó nekünk se minden selejtes elem. A pénzünk, nekünk is pénz. Érték, úgy mint a fővárosban, ahol az ember mulatva művelődik, csiszolódik, tanul és élvez.

Ezt különben tudják már színészeink is, akik városunkban megfordulnak. Jeles tehetségek előtt kalapot szoktunk emelni és a mi közönségünk bizony szívesen vált jegyet azokra az előadásokra, ahol egy-egy kedvence játszik. Mi magunk mindenkor pártoló hangon toborzunk híveket a színházba, mert a magyar irodalom szolgálatának missziójához tartozik ez a kötelesség is. De nem tűrhetjük, hogy a szerződés nélküli színészek egzisztenciája végett minket, vidéket okoljanak, hiszen elvégre nem-e vétek volna pénzünket az ablakon kihajítani, mikor harmadrendű emberek elrontják a legszebb szindarabot is.

Írói körökben hangosan kacagják odafenn Pesten, hogy mikor Gárdonyi Géza valami kisebb városban résztvett „A bor” című kitűnő vigjátékán, a szinidirektor telegörögtüezte a darabot, bele rakott esetlen kék-vók táncot s Göre Gáborral járatta.

A darab végén még ő szaladt Gárdonyihoz s tele tődővel mondta:

— Ugy-e, milyen kitűnő dolgot csináltam ebből a kis hülyeségből?

És hogy ilyesmi napirenden van a vidéken, azt nem is kell mondani. Okolni pedig a vidék műpártoló közönségét nem szabad. Ha majd nem profanizálják a művészetet, a közönség is szívesebben jár a színházba és csapanni fog a proletárok száma is, amit a szinészet érdekében szívből kívánunk.

Feltűnt nekem lányom hallgatagsága, magábavonultsága, de okát nem kérdeztem. Később megtiltottam neki a vadászszal való találkozást, igyekeztem józanul lelkére beszélni — hiába volt!

Egy reggel felébredve, Gicát nem találtam itthon. Tilalmam ellenére hajnalban elhagyta a kunyhót.

Lázás sietséggel indultam keresésére. Ott a forrás mellett találtam rá, zokogva beszélt el nekem, hogy most bucsuzott el tőle azon ígérettel, hogy nemsokára visszajön. Elkérte gyűrűjét, melyet boldogult feleségem e szavakkal adott neki halálos ágyán: Itt van a gyermekem, őrizd meg ezt a kopott gyűrűt, míg ez veled van, boldog leszel! — s adott helyette egy másikat, szebbet, csillogóbbat, de azzal a kis kopott gyűrűvel elvitte boldogságunkat.

Az idő mult s Gica hiába várta vissza a vadászt.

Mindig búsabb, mindig magábavonultabb lett s én tehetetlenül, kétségbeesve láttam: mint hervad — néma bánatában — az a gyönyörű virágszál! Inkább vette volna

el az Isten. Két évig kellett együtt élnem búskomor, félig örült leánnyal.

Segíteni nem lehetett rajta. Minden veszve volt!

Ha az erdőbe hosszabb utra indultam, Gicára rácsuktam az ajtót s mikor visszajöttem, ott találtam a kemence patkáján ülve, amint ahhoz az átkozott gyűrűhöz beszélt. Elhalmozta csókjaival, becézó szavaival, sirt, nevetett s nekem azt látnom kellett!

Egy tavaszi napon tovább voltam kénytelen távol maradni, semmint akartam. Nyitva hagytam az ajtót s visszajöve Gicát nem találtam sehoh. Kétségbeesve indultam keresésére s őh borzalom! — ott a Vlegyásza aljában találtam szétronsolt, eltorzult gyermekemet.

Vad fájdalomban akkor én is véget akartam vetni hiábavaló nyomorult életemnek, de egy kecskepásztor idejekorán észrevette szándékomat s megmentett.

Elhoztuk Gicát s eltemettük. Nézd azt a virágos halmot, ott nyugszik alatta.

Többet nem mondhatott az öreg. Az

eddig visszafojtott zokogás fuldokolva tört elő kebléből s én nem találtam szavakat vigasztalására, csak annyit mondtam: Ne sirjon Kun apó, jó az Isten!

Erre fölemelte galambösz fejét s a fájdalomtól reszkető hangon rebegette: Igen édes lányom, jó az Isten, talán már én sem soká szenvedek!

Jól sejtette, nem szenvedett soká! A következő nyáron a Gica sírja mellett egy frissen hantolt halom domborult.

Megsírattam szegény Kun apót s valahányszor arra vitt utam, a két sírra egy-egy koszorút, egy-egy bokrétát kötöttem mezei virágból.

Odahagytuk Erdélyt. Azóta sokszor eszembe jut az erdei kis kunyhó. Magam elé idézem az öreg Kun apót s önkénytelenül kérdezem: Vajjon látogatja-e most valaki ezt a két sírt? Vajjon köt-e valaki mezei virágból koszorút reája? . . .

Dr. Radványiné Ruttkay Emma.

A tanulmányi kirándulások szabályozása.

A közoktatásügyi miniszter kiadta a tanulmányi kirándulások szabályzatát, mely az összes hazai iskolára kötelező és tudomásvétel végett az egyházi fölöttes hatóságoknak is megküldött. Kiemelkedik a szabályzatból azon rendelkezés, hogy a szorosan vett tanulmányi kirándulásokat csak hazai vidékekre lehet rendezni, továbbá, hogy a vidéki iskoláknak elsősorban Budapestet, a vidéki központokat és a hazai nevezetességeket kell megtekinteni. Gondoskodás van a szegénysorsu tanulókról és a kísérő tanárok költségeinek szerény mértékű megtérítéséről. A rendeletet az alábbiakban ismertetjük.

Az iskolai kirándulások a dolog természeténél fogva kétfélek:

a) a szorosabb értelemben vett osztálykirándulások, b) a tágabb értelemben vett intézeti kirándulások. Mivel a tanulmányi kirándulások legfőbb célja, hogy a tanulókat helyi környezetükből kiragadva, a hazához és nemzethez emeljék fel s a tárgyi okulás mellett a hazafias szellemet és a nemzeti érzést fejlesszék; körük a hazai földre korlátozandó. Idegen országokba való ilyen kirándulások csak kivételes esetekben s külön megokolásra a vallás- és közoktatásügyi miniszter engedélyével rendezhetők.

A tanulmányi kirándulásokra az iskolai munkásság érezhető kára nélkül aránylag kevés idő jut. Hogy ez az idő minél intenzívebben fel legyen használható, a kirándulások rendezése mindenkor csak konkrét céllal s meghatározott hely vagy helyek megjelölésével történhetik. Ily kirándulásokra csupán olyan helyek szemelhetők ki, amelyeknek az egész nemzet és ország szempontjából való fontosságához kétség nem fér s amelyek lehetőleg sokoldalú okulásra kínálnak alkalmat. Pl. elsősorban maga a főváros; másodsorban egész országrészek vagy tipikus vidékek központjai, egyuttal történelmi nevezetességű események színhelyei (Pozsony, Kassa, Szeged, Kolozsvár, Fiume); továbbá olyan helyek vagy vidékek, ahol a táj természeti szépsége, földrajzi fontossága (dunai kirándulás a Vaskapuhoz, a Balaton, a Magas Tatra és a Szepesség, Erdély) vagy esetleg a lakosság valamely speciális foglalkozása (bányavidékek, gyárak, ipartelepek stb.) érdemelnek figyelmet.

Tanulmányi kirándulások mindenkor csak kellő tanári felügyelet mellett és a felügyelő tanárok személyes felelősségével rendezhetők.

A kirándulások sikere jelentékeny mértékben függ a résztvevők számától; ennél fogva tömegességüktől óvakodni kell. A résztvevőket számszerint és egyénenként a tanári testület jelöli ki s a kirándulás tervezete mindig akképpen állapítandó meg, hogy egy-két szegényebb sorsu jó tanuló ingyen vehessen benne részt.

A kirándulások sikerének legfőbb biztosítója a kellő előkészítés. A résztvevő tanulóknak előre tájékozva kell lenniök a kirándulás részletes tervezetéről.

Mindegyik intézet tanári testülete több évre általános tervezetet készít, amelyben rövid megokolással megjelöli a tanulmányi kirándulásoknak azt a körét, amelyet a helyi körülmények figyelembevételével az illető iskolára nézve legajánlatosabbnak tart. E tervezetet jóváhagyás végett az igazgató közvetlen felsőbb hatóságának bemutatja.

A fentebbi pontban megkivánt tervezet alapján a tanári testület évenként kellő időben elkészíti a legközelebbi tanulmányi kirándulás részletes tervezetét és költségvetését s ezt az igazgató jóváhagyás végett fölterjeszti közvetlen felsőbb hatóságának.

Tanulmányi kirándulások évenként egyszer az iskolai év kezdetén, vagy a tavaszi időszakban (legcélszerűbben a husvétii szünet felhasználásával, esetleg az ifjúsági torna-versenyekkel kapcsolatban) legfőkébb 5—10 napnyi időre rendezhetők.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter rendelkezése alatt álló tanintézetek igazgatói feljogosítottak, hogy amennyiben célszerűnek látják minden egyes tanulóól a beiratkozások alkalmával a tanulmányi kirándulások s utazások céljaira egy korona díjat szedhessenek. Az így befolyó összeg mint tanulmányi kirándulási s utazási alap külön kezelendő s számolandó el. Az igazgató ezen díj alól a szegénysorsu tanulókat fölmentheti.

H i r e k.

Személyi hir. Cseh Ervin, volt horvát miniszter, az alsóbaranya—bácsi ev. ref. egyházmegye gondnoka, az egyházmegyei közgyűlés alkalmával f. hó 23-án és 24-én városunkban időzött.

Kinevezés. Öfelsége a király Gramling Kornél szabadkai törvényszéki jegyzőt a nagybecskereki törvényszékhez albiróvá nevezte ki.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Szörényi János besztereci polgári iskolai tanítót az apatini állami polgári iskolához helyezte át.

Áthelyezés. Latinovits Pál főispán Takács Mihály az újvidéki szolgabírói hivatalhoz beosztott központi irnokot és Teofánovits Voin központi irnokot kölcsönösen áthelyezte.

Áthelyezés. Latinovits Pál főispán dr. Zsigmond Gyula tb. szolgabíró az apatini járási főszolgabírói hivataltól az újvidéki főszolgabírói hivatalhoz kiegészítő munkaerőül áthelyezte.

Egyházmegyei közgyűlés. Folyó hó 23-án és folytatólag 24-én tartotta az alsóbaranya-bácsi ev. ref. egyházmegye Cseh Ervin világi és Szabó Péter esperes gondnok urak elnökle alatt évi közgyűlését a zombori evangélikus templomban. Augusztus hó 23-án d. e. 8 órakor isteni tisztelet tartott, mely után Kozma László a zombori ev. ref. leányegyház nevében küldöttség élén mint házigazda üdvözölte a megjelent vidéki vendégeket, mely után a közgyűlés megalakult s a folyó ügyeket tárgyalta. 2 órakor a Vadászkiért kerthelyiségében társasbéd volt, amelyen mintegy 40—50-en vettek részt. Nem mulaszthatjuk el, hogy a Vadászkiért vendéglősenek nemcsak a pontos és figyelmes kiszolgálásáért, hanem különösen az ételek és italok kitünő voltáért ne gratuláljunk. Egy teríték ára 3 korona volt. Az étlap a következő: Ragou leves. Kecsege és süllő tartármártással. Borju-, liba- és kacasült vegyes salátával. Almás és szőlős rétes. Körte, szőlő, görögdinnye és sárgadinnye.

Városi közgyűlés. Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága ma délután 11 órakor rendkívüli közgyűlést tart, melynek tárgyai a következők: 1. Dr. Czeisel Lajos és társai bizottsági tagoknak önálló indítványa az általános titkos választójog behozatala tárgyában, valamint Mérő Ignác és társai bizottsági tagoknak időközben beérkezett hasonló irányu indítványa. 2. Szeged sz. kir. város közönségének átirata az istentiszteleteken és egyházi körmenetekben résztvevő katonai zenekar által az ugynevezett „Götterhalte” osztrák néphimnusz játszása tárgyában.

Végre! A Schweidel-szobor környékének rendezését végre-valahára megkezdették. Adandó alkalommal azonban elmondjuk véleményünket a rendezésről.

Polgármesterek kongresszusa. A törvényhatósági jogu városok polgármesterei ez évi kongresszusukat Pancsován tartják meg szeptember hó 11-én. Mint értesülünk, a kongresszuson Hauke Imre agilis polgármesterünk is részt fog venni.

A szerb Nemzeti Színház válsága. Nusics Branislav, az újvidéki szerb Nemzeti Színház intendánsa Szerbiába szökött. Az esetről, mely a délvideken rendkívül kinos feltűnést keltett, a következőket írja tudósítónk: A magyarországi szerbek egyik büszkesége az Újvidéken működő szerb Nemzeti Színház, a mely előkelő színvonalon áll és egy ideig igen kedvező anyagi helyzetben volt. Azonban már néhány hónappal ezelőtt suttogtak a színháznál arról, hogy a pénzkezelés nem a legszabályosabb. Ez a híresztelés megerősítést nyert akkor, a mikor kitudódott, hogy Nusics Branislav, a színház intendánsa nagyobb összeget vesztett. E vesztesség miatt a társulat olyan válságos helyzetbe került, hogy szerajevói vendég szereplése alkalmával kénytelen volt értékes ruhátárát elzalogosítani. Nusics intendáns ezután négy heti szabadságot kért és Szerbiába ment állítólag azért, hogy az elvesztett pénzt megtérítthesse. Sztanojevics Lázár dr., a szerb színpártoló egyesület elnöke Ruzics rendezőt és Lukics színészt bizta meg a színház ideiglenes vezetésével. Az egyesület választmánya a napokban rendkívüli ülést tartott, a melyen Nusics intendáns felfüggesztette állásától, megindította a legszigorubb vizsgálatot és a színház vezetését Dobrinovics színészre bizta. Nusics Branislav az idén ünnepelte meg írói működésének huszonötödik évfordulóját. A zágrábi és belgrádi irodalmi körökben igen előkelő szerepet játszott s ezért mostani esetét mindenütt sajnálkozással tárgyalják.

Változások a városházán.

Lang Gyula tanácsosnak m. kir. állami anyakönyvvezetővé történt kinevezetésével az adóügyosztály vezetője Veszelinovits Milorád tanácsos, a tan- és közegészségügyosztály vezetője pedig Spanyol József tanácsos lett.

A kánikula vége. Tegnap éjfélkor a nap a szüzesillagzat jegyébe lépett, ami annyit jelent, hogy a kánikula véget ért. Az idei nyár, ami a hőséget illeti, ugyancsak kitett magáért. A nyár nagyobbik felében a hőmérő nagyobbára tropikus meleget jelzett, ami sokat ártott egyes vetéseknek, de főképen a kukoricának. De az emberek is régen szenvedtek a melegtől annyit, mint az idén. A hőség még mindig tart, de panaszkodni most már nem kell miatta s az eltikadt embert vigasztalhatja az a tudat, hogy hivatalosan a kánikulának immár vége van.

Honvédeink gyakorlaton. A szabadkai 6. honvédegyalozrednek Zomborban állomásozó 2-ik zászlóalja tegnap este külön vonaton utazott Klopadiára, hogy részt vegyen az ott tartandó dandár- és hadosztálygyakorlatokon.

Halálózás. Obláth Márkusné folyó hó 22-én Zsámbékon (Pest-megye) 70 éves korában meghalt. Az elhunytban Obláth Károly a „Zombor és Vidéke” szerkesztője édes anyját gyászolja.

Női kereskedelmi tanfolyam Újvidéken. Folyó évi szeptember hóban Újvidéken az állami felsőkereskedelmi iskolával kapcsolatosan női kereskedelmi tanfolyam nyílik meg. A kurzus 10 hónapig tart és az összes kereskedelmi szakismeretek taníttatni fognak; a záróvizsga után kiadandó bizonyítványok államérvényesek.

Furcsa tréfa. Nagy ijedséget okozott mult csütörtökön reggel a baja—zombori vonaton az, hogy a Baja felé menő vonat nyílt pályán megállott. Az utasok kiugráltak a vonatból és izgatottan kérdezték, hogy mi az oka a megállásnak. A vonatvezető dult ábrázattal beszélt, hogy a sineken egy ember áll s nem akar elmenni. Az utasok a „megátalkodott öngyilkos” felé siettek, hogy az utból eltávolítsák. Ki írja le az utasok meglepetését és harsogó kacagását, mikor azt látják, hogy az állítólagos öngyilkos egy felöltötött bábú. Huncut kölykek állították fel, hogy ráijesszenek a vonatra. A gyerekek ellen a bíróság megindítja az eljárást.

Esküvő. Blumgrund E., budapesti hírlapíró a napokban vezette oltárhoz Zomborban Kassovitz Amália kisasszonyt. A szertartást a véglegény öccse, dr. Blumgrund N. abonyi rabbi és a helybeli rabbi végezték. Mint értesülünk, az üdvözlő sürgönyök megváltásából szép összeg jutott a szepesváraljai tűzkárosultaknak.

A Gotterhalte ellen. Ismeretes, hogy Szeged város törvényhatósága a legutóbbi közgyűlések egyikén a szegedi függetlenségi és 48-as párt elnökének, Kósó István dr.-nak alaposan megokolt indítványára hazafias lelkesedéssel állást foglalt a Gotterhalte ellen. A közönség azt is elhatározta, hogy köriratot intéz az összes megyék és városok törvényhatóságához és megkeresi ezeket, hassanak oda, hogy a törvényhatóságok területén levő lelkészek istentiszteletek alkalmával ne vegyék igénybe a katonazenét, hogy ily módon a Gotterhalte ne keltsen az egyházi ünnepekre egybegyűlt közönségben felhaborodást. A köriratot Zombor sz. kir. város törvényhatósági bizottsága mai ülésén tárgyalja, amely így hangzik:

Kedves barátaink és atyánkfiai!

Hazánk mindazon városában, mely valamely magyar királyi honvéd, vagy cs. és kir. közös hadsereghelyi ezredparancsnokságnak székhelye, ama sajnálatos eljárás van gyakorlatban, hogy az isteni tiszteleteken és egyházi körmenetekben résztvevő katonazenekar az ünnepélyesség közben a szolgálati szabályzat értelmében köteles az úgynevezett „Gotterhalte” osztrák néphimnusz eljátszani.

Minthogy Magyarország független és más országnak alá nem vetett állam és így kétségtelen, hogy ünnepélyes alkalmaknál más ország himnuszának játszása mélyen sérti állami önállóságunkat s e mellett honfitársaink kebelében az abszolút korszak sötét napjaira emlékeztető hatásánál fogva fájdalmas érzéseket is kelt, ugyanezért közgyűlési határozatunkból kifolyólag hazafias tisztelettel arra kérünk titeket, miszerint odahatni szíveskedjétek, hogy a törvényhatóságok területén levő plébánosok olyan istentiszteletek és egyházi körmenetek tartásánál, melyeknél a katonai zenekarok szolgálati szabályzataik értelmében a Gotterhaltét játszani kötelesek, a katonazenekarok közreműködését igénybe ne vegyék, hogy ilyen módon az említett osztrák néphimnusz eljátszása mellőztessék.

Tanulók felvétele a zombori felső kereskedelmi iskolában. A tanulók beiratása szabályszerűen csak szeptember hó 1., 2. és 4-én történik; tekintettel azonban arra, hogy az alsó és középső osztályba csak 40—40, a felsőbe pedig legfeljebb csak 38 tanuló vehető fel, az igazgatóság, a beiratási, könyvtári és értesítői díjaknak, összesen 7 koronának lefizetése mellett a tanulók felvételét már az iskolai nagy szünetben is biztosíthatja. A felső kereskedelmi iskola három osztályból áll; az alsó (I.) osztályba oly tanulók vétettek fel, akik a gimnázium, reál, vagy polgári iskola négy osztályát sikerrel végezték el. A felső (III.) osztály tanulói a tanév végén a vallás- és közoktatási és a kereskedelmi miniszterek biztosai jelenlétében érettségi vizsgálatot tesznek. A helybeli tanulók évi tandíja 40 korona, a vidékieké 60 korona, amely előleges félévi részletben is lefizethető; ezenkívül fizetendő: beiratási díj fejében 4 korona, a német nyelvi társalgási órákért a tornázás és vívás tanításáért félévenként összesen 6 korona, az ifjúsági könyvtárra 2 korona és az értesítőre 1 korona. Szegény sorsu, jeles tanulók teljes tandíjmentességben részesülnek és tankönyvekkel is ingyen láttnak el. Minden egyébre nézve az igazgatóság írásbeli, vagy szóbeli megkeresésre készséggel ad felvilágosítást és szívesen ajánl vidéki szülőknek tisztességes családokat, a melyek tanulókat havi 36—60 koronáért teljes ellátásra elfogadnak. Zombor, 1905. évi július hó. — Az igazgatóság.

Hangverseny. Palánkán e hó 20-án sz. István ünnepén Maitinszky Emma újdéki illetőségű operaénekesnő, Böhm Jenő hegedűművész közreműködésével igen sikerült és népesen látogatott hangversenyt rendezett a Kaszinó helyiségeiben.

Változás a szegedi üzletvezetőségénél. Váratlan változás történt a szegedi üzletvezetőség vezetésénél. Uhlaryk Béla főfelügyelő-üzletvezető két éves eredményes működés után áthelyeztetett a debreceni üzletvezetőség élére és szegedi üzletvezetővé Stelezel Frigyes főfelügyelő h. üzletvezetőt nevezte ki a kereskedelmi miniszter.

Névváltoztatás. Neu Márton kerényi illetőségű budapesti lakos nevét belügyminiszteri engedéllyel „Nemes”-re változtatta.

Új kísérleti telep. A földmivelési m. kir. miniszter megvette Reinhardt György pincédi lakos 500 holdas birtokát fél millió koronáért s azon kísérleti termelési telepet szándékozik létesíteni.

Miniszteri döntés szövetkezetek ellenőrzése ügyében. A kassai kereskedelmi és iparkamara megkereséssel fordult a sárosvármegyei alispáni hivatalhoz, mint másodfoku iparhatósághoz, indítson kihágási eljárást mindazok ellen a fogyasztó szövetkezetek ellen, a melyek tagjaikon kívül idegeneknek is árusítanak. Az alispán erre utasította az elsőfoku iparhatóságot, hogy ellenőrizze a szövetkezeteket abban az irányban, vajjon megtartják-e alapszabályaikat, szabályellenesség esetében azonnal indítson ellenük kihágási eljárást. A Sárosvármegyei Gazdasági Fogyasztó- és Értékesítő Szövetkezetének főelbuzása következtében a kereskedelmi miniszter érvényben kívül helyezte az alispán intézkedését és kimondta, hogy az iparhatóságok nem jogosultak ellenőrizni a fogyasztó-szövetkezeteket és az alapszabályok meg nem tartása címén ellenük kihágási eljárást nem indíthatnak.

Mire esküdtek Szent-István idejében? A római pápa István királyunk apostoli munkálkodását az uralkodói jelvényeken kívül még egy rendkívül értékes ereklyével is megjutalmazta. Ez az ereklye Krisztus keresztjének fájából készült feszület volt, amelyet a koronával együtt őriztek s csak akkor vettek elő nagy ünnepélyességgel, mikor igen fontos állami ügyekben esküvel pecsételtek meg valamely szerződést, vagy hasonló fontos dolgot. Ez a kereszt megvolt még 1151-ben is. Az utolsó említés — hogy arra történt az eskütétel — ebből az esztendőből való. Azután tűnhetett el, valószínűleg a dunántúli háboruk idején, II. Gézának Boricscsal való harcában.

A vasuti tisztképző tanfolyam. Vörös László kereskedelmi miniszter rendeletet adott ki a vasuti tisztképző tanfolyam módosításáról. A rendelet főbb pontjai a következők: A tanfolyam nyilvános rendes hallgatóinak előképzettségére vonatkozóan csak annyiban történt változás, hogy csak oly jelentkezők vétessenek föl rendes hallgatókúl, akik azonfölül, hogy megfelelnek a felvételi feltételeknek, megelőzőleg legalább tíz hónapon át voltak a vasuti forgalmi szolgálatnál alkalmazva. Célravezetőnek tartja a rendelet, hogy a tanfolyam hallgatósága olyan ifjakból alakuljon, a kiknek képességét s hivatottságát jó iskolai bizonyítványok igazolják s a kik nem régen végezték iskolai tanulmányaikat. A miniszter főtartja hivatali elődjének ama intézkedését, hogy a német nyelvből elért vizsgálati eredmény elégtelensége nem zárja ki a képesítő bizonyítvány elégtelenségét. A többi rendelkezés kevésbé fontos s javarészt az intézeti tanterv módosítására vonatkozik.

Az ebdüh áldozata. Mult számban jeleztük, hogy Szabó István csantavéri lakost, kin a víziszony jelei kezdtek mutatkozni, beszállították a szabadkai kórházba. A szerencsétlen ember mondhatatlan kínok között szenvedett. Az emberi szenvedésekhez szokott kezelő orvosok is a borzalom hangjain beszélnek a legkínosabb betegség lefolyásáról. A szegény végre elesenedett, emberfölötti szenvedéseitől megszabadította a megváltó halál.

A levelező-lapok címoldala. Sürün kérdés tárgyát képezte, ha vajjon a külföldi mintára készült képes levelező-lapok címoldalán kijelölt üres félre szabad-e szöveget írni. Most erre a miniszter megadta a feleletet. Ugyanis a kereskedelmi miniszter rendeletet adott ki, amely megengedi, hogy

ezentul a levelező-lapok címoldalára is lehessen közleményeket írni. Ez az újítás, mióta a képeslapok annyira elterjedtek, a legtöbb országban érvényes és a postaigazgatóság ezzel az intézkedéssel hasznos és praktikus dolgot valósított meg.

Műkedvelői előadás. A bácsalmási és mélykúti ifjúság folyó hó 26-án Bácsalmáson az Ambil vendéglő összes termeiben a bácsalmási róm. kath. templom kifestése s a mélykúti tüzoltó-egyesület alapjának növelésére táncmulatsággal egybekötött műkedvelői előadást rendez.

Szállító kocsik keréktalpszerűsége. Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága közhírré teszi, hogy a szállító kocsik keréktalpszerűségét megállapító szabályrendelet kormányhatóságilag jóváhagyatván, az folyó 1905. évi szeptember hó 1-étől kezdődő hatállyal életbe lép.

Égési sebet frissen reszelt burgonya felrakásával megóvunk a felhőlyagosodástól s ezzel csillapítjuk a fájást is. A kötéseket persze ismételni kell.

Az almafák veszedelme. György Endre földmivelésügyi miniszter tekintettel arra, hogy az ország számos vidékén fellépett az úgynevezett vértettü, sürgős rendeletet intézett a hatóságokhoz, melyben erélyes és körültekintő védekezésre hívja föl a gyümölcs-termelőket. Akik a kötelező írtást elmulasztják, azokat 200 korona bírsággal sújtják.

Értesítés. A gőzgépezők és kazánfűtők legközelebbi képesítő vizsgái Szegeden, szeptember 24-én d. e. 9 órakor a Szeged alsóvárosi vízmű-telepen fognak megtartatni. A vizsgálati kérvények kellően felszerelve a m. kir. ker. iparfelügyelőséghez (Szilágyi-utca 1.) beküldendők.

Templomfosztogatók Doroszlón. A mult napokban eddig még ismeretlen tettesek feltörték a szent kutnál levő templom perselyét és onnét nagyobb összeget loptak el. A rendőrség erélyesen nyomozza a tetteseket.

Tűzálló fa. A sok eredménytelen kísérlet után, mint angol és amerikai tudományos folyóiratok megírják, sikerült a fát teljesen tűzállóvá tenni. Azt mondják, hogy a cukoroldattal erős nyomás alatt impregnált fa, melyből előzőleg minden nedvet eltávolítottak, kőkeménynyé és bámulatosan tűzálló anyaggá válik, a melylyel utcák, főképp pedig kórházak és lakások a legnagyobb biztonsággal burkolhatók. A legnagyobb tűzben is csak a teteje pörkölődik meg, lángra egyáltalán nem lobban, legfőlegb lassan, anélkül, hogy tőle bármi tüzet is foghatna. A cukoroldat ugyanis vegyileg egyesül a fával s ez teszi oly kevésbé gyúlékonyvá a fát.

Szülők figyelmébe. Jó házból való iskolai tanulókat az 1905/6. tanévre teljes ellátásra elfogad és gondos felügyeletért kezeskedik Ribiczey Béla, megyei árvászeki ülnök Zomborban (Barát-utca 602. sz.) Jeles tanulók kedvezményben részesülnek.

Lódíjazás.

A Bács-Bodrog vármegyei Gazdasági Egyesület a helyi községi előjáróságok és gazdakörök közreműködésével folyó évi szeptember 8-án Temerinben és folyó évi szeptember 23-án Zentán lódíjazást rendez.

A díjakat 400—400 korona erejéig a nagyméltóságú m. kir. földmivelésügyi miniszterium adja.

Díjaztatni csak Bács-Bodrog vármegyei kiscgazdák saját nevelésű állatait fognak, a nagytenyésztők és gazdatisztek állatait diszoklevelekkel tüntettetnek ki.

A kistenyésztők részére a kitzűtött díjak a következők:

1. Sikerült 1 évesnél fiatalabb csikóval bemutatott anyakancák számára, melyek jól

ápoló erőteljes állapotban vannak s a jó tenyészkancák kellekeivel bírnak:

I. díj 80 korona. II. díj 60 korona. III. díj 40 korona. IV. díj 20 korona.

II. Három éves kancacsikók számára, melyek kitünő tenyészképességet ígérnek:

I. díj 50 korona. II. díj 40 korona. III. díj 20 korona.

III. Két éves kancacsikók számára:

I. díj 50 korona. II. díj 30 korona. III. díj 20 korona.

IV. Egy éves kancacsikók számára:

I. díj 50 korona. II. díj 30 korona. III. díj 10 korona.

A díjazáshoz felvonuló állatoknál elégséges, ha azok az napon reggeli 7 órakor a díjazás megkezdése előtt a helyszínrre vezetnek, ahol a helyi hatóság az összeírásuk és osztályonkénti elhelyezésükről gondoskodni fog.

A díjazáson bemutatott állatok megbírást, valamint az odaitelt díjak kiosztását egy a helyszínen megválasztandó bizottság eszközli.

A pályázatban csak azon tenyésztők vehetnek részt, akik bélyegtelen hatósági bizonyítvánnyal igazolják, hogy az egy évnél fiatalabb csikóval bemutatott anyaállatok a növendék ellése előtt már tulajdonukban voltak, illetőleg, hogy a bemutatott 1—3 éves növendékek az ellés idejében birtokukban volt anyától származnak és általuk neveltettek.

A díjazás kezdete reggeli 9 órakor.

Művészet — Irodalom.

Az atridáknak utolsó szomorú történetét, melyben az atyáért boszút álló fiú, Oreszesz megöli anyját és tettéért rettenetesen bünhődik, amíg büne alól feloldást nem nyer, az Endrei Zalán-féle Világ-Történelme e heti száma mondja el. Akik a görög mitológia és görög történelmi ismeretekben, mely a műveltség elengedhetlen szüksége, könnyű módon akarnak ismereteket szerezni, melyek érdekes olvasmányul szolgálnak, olvassák el a fenti történelemnek most folyó számait. (Klasszikus népek.) Az élvezetes könnyű előadás elfelejtethetetlenül vésődik az olvasó emlékébe. Mutatványszámot kívánatra ingyen és bérmentve küld a Világ-Történelme kiadóhivatala Budapest, VI. Aradi-utca 8.

A „**Vasárnapi Ujság**“ augusztus 20-iki száma 33 képpel jelent meg. Első helyén Nagy Géza önálló, új felfogáson alapuló cikkét közli Szent Istvánról, a szent királynak a Gizella királyné által himzett koronázási paláston levő képe után rajzolt arcképevel. Nyári Sándor régi híres festőnk, Mányoky Ádám egy ujonnan felfedezett s eddig kiadatlan férfi-arcképet mutatja be. Szépirodalmi közlemények: Bodor Aladár és Balla Ignác versei, Zöldi Márton elbeszélése: „A fuvar“ s a „Regénytár“ mellékleten Nagy Endre eredeti és Hamlin Gorland angolból fordított regénye (képekkel). Három szép tátrai tájkép, Massány Ernő cikke az augusztusi csillaghullásról (5 képpel), Mária Antoinette és gróf Esterházy Bálint levelezéséről szóló cikk, a japán birkózás (dzsju-dzsizu) ismertetése cikkel és 7 képpel, tárcacikk a hét eseményről, 4 kép a pancsovai kiállításról, az orosz cár és a német császár björköi találkozásának képe, 3 kép s ismertető cikk Magyar Egyed hamisítványának bizonyult órájáról, Halmay Zoltán, az Angliában bajnokságot nyert magyar uszó arcképe, 4 nyári kép, 2 pillanatfelvétel a szocialisták augusztus 13-iki körmenetéről adják a szám további tartalmát, melyben megvannak az állandó heti rovatok is: Irodalom és művészet, Közintézetek és egyetemek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg, stb. A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre 4 kor., a „Politikai Ujdonságok“-kal és „Világ-kronika“-val együtt 6 kor. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest,

IV., ker. Egyetem-utca 4. sz.). Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap“ a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 2 korona 40 fillér. A „Politikai Ujdonságok“ és a „Képes Néplap“ szerkesztését e lapok egyik régi munkatársa, Molecz Károly vette át.

Közgazdaság.

Kenderkereskedők szervezkedése. A bács megyei kenderkereskedők egyesülete most alakult meg Hódságon. Elnökké Ertl János országgyűlési képviselőt választották meg, alelnök Thiel Konrád (Futak), jegyző Kulinyi Benő (Hódság), pénztárnok Oirold Péter. Ez a második, kereskedelmi növények termelésére és értékesítésére alakult szervezet vármegyénkben.

Komlóárak augusztus 17-éről: Saazi 120—135 kor. 50 kilogrammonként; nürnbergi elsőrendű 100—105 márká (120—125 kor.) 50 kilogrammonként. — Lajosfalván eddig elővételek nem történtek, nagyobb termés mint tavaly, nem lesz. — Vármegyénkben a tobozok fejlődése lassan halad és valószínű, hogy egy része fejletlen marad, mi a várt termésmennyiségnek 15—20%-al való csökkenésével jár. Üzlet eddig nem köttetett, kereslet nincsen, amennyiben kereskedők még nem érkeztek. A szedés 25—28-ika között kezdődik.

Komlókőzraktár. A bács megyei „Komlótermelők Egyesülete“ nap-nap után azon fáradozik, hogy a mezőgazdaság eme szép ágának egyre nagyobb tért nyisson. Fáradozásuknak már mindenütt meg is van a kívánt eredménye, mert mindinkább szaporodnak azok száma, akik jövőre komlót fognak termeszteni. Épen ezért az egyesület piaceről is gondoskodott. A piac állandó helye Petrőc lesz, ahol hetenkint komlővásárt fognak tartani. Azonkívül pedig az egyesület elhatározta, hogy Zomborban komlókőzraktárt állít fel.

Védekezés a szőlőbetegség ellen. A központi szőlőszeti állomás a földművelésügyi miniszter megbízásából külön füzetben ismerteti a peronoszpora ellen való védekezés különböző módjait. A füzetet bárki ingyen megszerezheti. A kísérleti állomás egyúttal felkéri a gazdákat, hogy minden esetben, ha valami betegséget, bántalmat, visszaesést tapasztalnak a szőlőben, az intézethez forduljanak, mely díjmentesen ad felvilágosítást a védekezésre.

HIRDETÉSEK.

Nyelvmesternő.

Egy lyoni születésű francia nyelvmesternő olcsó havi díj mellett órákat óhajt adni, esetleg gyermekek mellé nevelőnőnek is elmenne.

A cím megtudható a „Zombor és Vidéke“ szerkesztőségében. 3—2

A REKLÁM

Állandó, észszerű és ügyes reklámozás minden gyári, kereskedelmi, ipari vállalatnak, üzletnek a lelke, rugója, az éltető eleme

Hogyan, hol és mikor hirdethető a legsikeresebben, legjobban és legolcsóbban, megtudható az

Általános Tudósító

hirdetési osztályánál

tulajdonos **LEOPOLD GYULA** szerkesztő
BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 54.

ahol kiváló szakértelemmel, odaadó lelkiismeretességgel, pontosággal és olcsón eszközölnek hirdető-eket és reklámokat az összes budapesti, vidéki és külföldi lapokban és naptárakban.

Költségvetések és tervezetek ingyen!

1014. szám.

1905.

Hirdetmény.

Bácsujfalu község mint testületnek van 1 drb 5 éves magyar faju és 1 drb 3 éves nyugati faju **tenyész-bikája** eladásra. Az állatok fölös számuak, jókarban lévők és tenyésztésre igen alkalmasak. A venni szándékozók forduljanak a községi előljáráshoz **1905. évi szeptember hó 9-ig.**

Bácsujfalu, 1905. augusztus 23-án.

Berzenkovits, Vrapczenyák Pál,
jegyző. bíró.

Tanárok és orvosok kiválóképpen a világhírű

Hercules-sört

ajánlják **álmatlanság és vérszegénység ellen; mint táp-dús erősbítőt tüdőbetegeknek és gyengélkedőknek.**

A **HERCULES-SÖR** egyedüli elárusító helye Zombor és környéke részére:

Weidinger S. és Zs. cég,
ZOMBOR.

10—7

2288. szám.

1905.

Hirdetmény.

Csonoplya község római katolikus népiskolájánál f. évi szeptember 15-től 1906. május 15-ig a bunyevác tan-nyelvű I. és II. elemi osztályhoz egy segédtanító szükségeltetvén, felhivatnak mindazok, akik ezen havonkinti hatvan korona készpénzzel díjazott állást elnyerni óhajtják, miszerint kérvényeiket Csonoplya község elöljáróságához **folyó évi szeptember hó 5-ikéig** nyujtsák be.

Csonoplya, 1905. augusztus 21-én.

Deák Andor, **Lengyel József,**
jegyző. 3—1 bíró.

**Zombori kereskedelmi és iparbank
részvényeinek eladása.**

Néh. özvegy Brkits Jakabné szül. Itvits Draginya hagyatékához tartozó 11 drb bankrészvény jelenlegi árfolyamuk szerint **eladó.**

Bővebb felvilágosítással szolgál

Arszenovits István
hagyaték-végrehajtó.

**Belváros Aranygerenda-
utca 51. számú házban
egy csinosan butorozott
utcai szoba kiadó.**

Pályázati hirdetmény.

Kucora községben lemondás folytán megüresedett 600 korona fizetés, ruházat és felszereléssel javadalmazott községi gyalogrendőri állásra pályázat hirdettetik. Felszerelt kérvények **folyó évi szeptember hó 4-ig** alulírt előjárásnál nyujtandók be.

Kucorán, 1905. augusztus 21-én.

Szakácsy Sándor, **Hornyak János,**
jegyző. 2—1 bíró.

**KI AKAR
egyéves
önkéntes LENNI?**

Mindazon ifjak, kik az előirt iskolákat nem végezték, előkészütségre és foglalkozásukra való tekintet nélkül megszerezhetik az

egyéves önkéntesi jogot.

Aki már sor alatt volt, elkésett.

Születési év okvetlen közlendő.

Értesítőt ingyen és bérmentve küld:

LICHTBLAU ALBERT

a katonai előkészítő tanf. igazgatója DEBRECEN.

Az intézet állami felügyelet alatt áll.

Gyári raktár villanyvilágítási csillárok és alkatrészekben.

Villanyvilágítási bevezetés,

Villanyos csengők,

Villanyos házitelefonok,

legolcsóbb árak és

legmesszebbmenő

szavatolás mellett:

Teltsch Gáspároptikai, elektrotechnikai műintézetében **ZOMBOR.**

50—7

KEIL-LAKK

legkittünőbb mázó-szer puha padló számára.

Keil-féle fehér glazur fénymáz mosdók számára 90 fl.

Keil-féle viasz-kenőcs kemény padló számára.

Keil-féle arany-fénymáz képkereteknek 40 fl.

Keil-féle padlófénymáz 90 fl.

Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

8—2

Weidinger S. és Zs. cégnél Zomborban.**Gombos Nándor**jégszekrény és fürdőberendezések gyára, épület- és diszműbádogos
ZOMBOR (Bácska).

Dús raktár mindenféle

jégszekrényekben

vendéglősök, mészárosok és
magánosok részére);

fürdőkádakban

és

konyhafelszerelésekben.

Minden e szakmába vágó és rajz-
szerinti bármilynemű bádogárúk
elkészítettnek.

Képes árjegyzék kívánatra bérmentve küldetik.

Javítások olcsón és pontosan.

Könyv- és könyomdai műintézet.

TELEFONSZÁM : 18.

B Á C S K A

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY KIADÓHIVATALA.

Bittermann Nándor és Fia
Zombor, vármegye palota.

Gyors és pontos kiszolgálás. Méltányos árak.

Folyóiratok, szépirodalmi és szaklapok, tudományos és közgazdasági művek, iskolai értesítők, röpiratok, gyászjelentések, váltók, táblázatok, számlák, levélfejek, névjegyek, eljegyzési és esketési kártyák, sima és dombornyomatu monogrammok, falragaszok, körlevelek, tánevigalmi meghívók, táncrendek, étlapok stb. minden e szakmába vágó munkák magyar, dalmát, szerb és német nyelven készíttetnek

osinos és izléses kiállításban.

Papir- és írószerek a bevásárlási áron.

Könyvkötőmunkák

elfogadtatnak és a kiállítási áron szállítatnak.

Községi nyomtatványokból

nagy raktár.